

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

Fakulta biomedicínského inženýrství
Katedra zdravotnických oborů a ochrany obyvatelstva

**Odborná příprava členů jednotek sborů dobrovolných hasičů na území
hl. m. Prahy**

**Special Training of the Volunteer Fire Brigades Members in the Capital
City of Prague**

Bakalářská práce

Studijní program: Ochrana obyvatelstva
Studijní obor: Plánování a řízení krizových situací

Vedoucí práce: por. Ing. Štěpán Pošík

Lenka Koubová

Praha, květen 2018

Z a d á n í b a k a l á ř s k é p r á c e

Student: **Lenka Koubová**
Obor: Plánování a řízení krizových situací
Téma: **Odborná příprava členů jednotek sborů dobrovolných hasičů na území hl. m. Prahy**
Téma anglicky: Special Training of the Volunteer Fire Brigades Members in the Capital City of Prague

Zásady pro vypracování:

Cílem této bakalářské práce bude zhodnotit provádění odborné přípravy členů jednotek sborů dobrovolných hasičů na území hlavního města Prahy. Práce má za úkol zjistit, zda je odborná příprava prováděna ve stanoveném rozsahu a pravidelně.

Teoretická část se bude věnovat definování pojmů, které se týkají jednotek sborů dobrovolných hasičů a dále budou charakterizovány požadavky na odbornou způsobilost členů jednotek, kteří jsou zařazeni na určité funkce v jednotce.

V praktické části bude provedeno dotazníkové šetření za použití nestandardizovaných dotazníků, kterého se účastní minimálně 50 respondentů. Otázky budou vycházet z textů sloužících k výuce odborné přípravy a ověří způsob a pravidelnost provádění odborné přípravy hasičů. Dále bude posouzen celý systém vzdělávání JSDH včetně kvality lektorů, materiálního zabezpečení a skladby odborné přípravy. Na základě výsledků bude případně navrženo řešení ke zlepšení přípravy členů jednotek. Osloveny budou všechny JSDH na území hl. m. Prahy.

Seznam odborné literatury:

- [1] KRATOCHVÍL, Michal a Václav KRATOCHVÍL, *Technické prostředky požární ochrany*, Ostrava: Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství), 2009, ISBN 978-80-7385-064-7
- [2] KROUPA, Miroslav a ŘÍHA, Milan, *Integrovaný záchranný systém*, ed. 4., Integrovaný záchranný systém, 2011, 118, ISBN 978-80-87451-01-4
- [3] ZEMAN, M., MÍKA, O., *Integrovaný záchranný systém*, Brno: Vysoké učení technické v Brně – Fakulta chemická, 2007, ISBN 978-80-214-3448-6

Zadání platné do: 20.09.2019

Vedoucí: por. Ing. Štěpán Pošík

vedoucí katedry / pracoviště

děkan

V Kladně dne 19.02.2018

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci s názvem Odborná příprava členů jednotek sborů dobrovolných hasičů na území hl. m. Prahy vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů, které uvádím v seznamu bibliografických odkazů.

Nemám závažný důvod proti užití tohoto školního díla ve smyslu § 60 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon).

V Praze dne 10.05.2018

.....

podpis

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat por. Ing. Štěpánu Pošíkovi za osobní přístup, cenné rady a odborné vedení mé bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat rodině a všem členům jednotek sborů dobrovolných hasičů, kteří se zúčastnili dotazování a testování.

Abstrakt

Tato bakalářská práce je zaměřena na zhodnocení provádění odborné přípravy členů jednotek sborů dobrovolných hasičů na území hlavního města Prahy. Práce má za úkol zjistit, zda je odborná příprava prováděna ve stanoveném rozsahu, pravidelně a s dostatečným materiálním zabezpečením.

V úvodu jsou popsány základní pojmy, které se týkají jednotek sborů dobrovolných hasičů a dále charakterizovány požadavky na odbornou způsobilost členů jednotek zařazených ve funkcích v jednotce.

Praktická část je zaměřena na zjištění stavu provádění odborné přípravy a zhodnocení úrovně znalostí členů jednotek sboru dobrovolných hasičů.

Klíčová slova

Jednotka požární ochrany; jednotka sboru dobrovolných hasičů; odborná příprava; odborná způsobilost.

Abstract

This bachelor thesis focuses on evaluating the specialised training of the volunteer fire brigade unit members in the capital city of Prague. The aim of this work is to establish whether the specialised training is carried out to the required extent, regularly and with sufficient material security.

The introduction describes the basic terminology relating to volunteer fire brigade units and defines the requirements for the professional competence of members with particular functions within the unit.

The practical part evaluates the quality of the professional training and reviews the volunteer fire brigade members' level of knowledge.

Keywords

Fire Protection Unit; Volunteer Fire Brigades; Special Training; Special competence.

Obsah

1	Úvod	9
2	Současný stav	11
2.1	Jednotky požární ochrany	11
2.1.1	Rozdělení jednotek požární ochrany	13
2.1.2	Operační hodnota jednotek požární ochrany	15
2.1.3	Plošné pokrytí jednotek požární ochrany	16
2.1.4	Akceschopnost jednotek požární ochrany	18
2.1.5	Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce a sbor dobrovolných hasičů obce	19
2.1.6	Jednotky sborů dobrovolných hasičů na území hl. m. Prahy	21
2.1.7	Zřizování jednotek požární ochrany	23
2.2	Odborná příprava a odborná způsobilost	24
2.2.1	Základní odborná příprava	24
2.2.2	Pravidelná odborná příprava	25
2.2.3	Odborná příprava k získání nebo prodloužení způsobilosti	25
2.2.4	Odborná příprava absolvovaná v rámci specializačních kurzů	26
2.2.5	Obsah základní odborné přípravy	26
2.2.6	Legislativa	28
2.2.7	Odborná způsobilost	29
2.2.8	Specializační kurzy pro dobrovolné hasiče	31
2.2.9	Dokumentace odborné přípravy a získání odborné způsobilosti	32
3	Cíl práce	34
4	Metodika	35

5	Výsledky.....	36
5.1	Dotazník (viz příloha 1).....	36
5.1.1	Vyhodnocení základní odborné přípravy	36
5.1.2	Vyhodnocení pravidelné odborné přípravy	37
5.2	Vyhodnocení testů.....	38
5.2.1	Strojník (viz příloha 2)	38
5.2.2	Velitel (viz příloha 3).....	39
5.2.3	Odborná příprava (viz příloha 4).....	40
6	Diskuze	41
7	Závěr	48
8	Seznam použitých zkratk.....	49
9	Seznam použité literatury.....	50
10	Seznam použitých obrázků	53
11	Seznam použitých tabulek.....	54
12	Seznam příloh.....	55
13	Přílohy	56

1 ÚVOD

Už od počátku lidských dějin je znám boj člověka proti požárům, přesněji snaha o zvládnutí ohně. Oheň má ve vývoji lidské společnosti velký význam a stal se jednou z civilizačních potřeb. O prvních bojích s ohněm se můžeme dočíst v díle Marca Vitruvia Pollia, který žil za doby Caesara a Augusta. Ten ve svém údajně dochovaném díle uvádí, že Ktesibios, starořecký vynálezce, vynalezl první dvojčinnou hasičskou stříkačku.

Velké požáry ve středověkých městech vedly k tomu, že panovníci a představitelé velkých měst vydávali směrnice a nařízení, jak požárům bránit a jakým způsobem je hasit. Zde měly velkou úlohu cechy, kterým byly přiděleny úkoly jak a s čím pomáhat při hašení požárů. Cechy by se tedy daly považovat za první předchůdce jednotek požární ochrany.

Důležitý vývoj přinesl vynález parního stroje, který podstatně ovlivnil rozvoj požární techniky. Parní stříkačky byly velmi výkonné a umožňovaly dopravit vodu na větší vzdálenosti. Byly ale těžké, drahé a vyžadovaly odbornou obsluhu, tedy vyškoleného strojníka. Potřeba školených osob tedy vedla k tomu, že ve velkých městech a závodech byly ustavovány skupiny proškolených pracovníků, které měly na starosti obsluhu hasičských stříkaček. To je pravděpodobně první zmínka o odborné přípravě.

S rozvíjejícím se průmyslem se zvětšovala potřeba vzniku koordinovaných skupin, které by byly určené k boji s ohněm. Prvním ryze českým sborem dobrovolných hasičů byl Sbor dobrovolných hasičů ve Velvarech na Kladensku založený roku 1864. V tomto období byl boj s ohněm velkým tématem, protože

škody způsobené požáry byly obrovské a bylo nutné řešit problematiku požární ochrany celoplošně.

Přelom devatenáctého a dvacátého století zaznamenal velký nárůst vzniku především dobrovolných hasičských sborů. Mám na mysli ty sbory, jejichž činnost po zřízení dotovala města a obce a jejich členové, většinou místní obyvatelé, vykonávali tuto službu dobrovolně ve volném čase a pomocí obecních prostředků.

S vývojem společnosti a technologií byl spojen i rozvoj jednotek sborů dobrovolných hasičů, které musely začít plnit i jiné úkoly než jen likvidaci požárů. V současné době jednotky sborů dobrovolných hasičů vyjíždějí kromě požárů i k záchranným pracím ve výškách a nad volnou hloubkou, na vodě i pod vodou, k dopravním nehodám, zásahům s přítomností nebezpečných látek i k různým druhům technických pomoci (otevírání uzavřených prostor, vyprošťování, ...). V současné době působí v hlavním městě Praze 35 jednotek sborů dobrovolných hasičů.

Cílem této práce bude zhodnotit provádění odborné přípravy členů jednotek sborů dobrovolných hasičů na území hlavního města Prahy. Chtěla bych ověřit, zda je odborná příprava prováděna ve stanoveném rozsahu a pravidelně a zda je celý systém vzdělávání jednotek dostatečný a řádně materiálně zabezpečený.

2 SOUČASNÝ STAV

2.1 Jednotky požární ochrany

Jednotkou požární ochrany se rozumí organizovaný systém tvořený odborně vyškolenými osobami (hasiči), požární technikou (automobily) a věcnými prostředky požární ochrany (výbava automobilů, agregáty apod.) [1].

Jednotky požární ochrany (dále jen JPO) patří do základních složek integrovaného záchranného systému (dále jen IZS), jsou největší a nejpočetnější složkou IZS. JPO zajišťují nepřetržitý výjezd tak, aby mohly kdykoliv a kdekoliv rychle a účinně zasáhnout. Mají rozdílné doby výjezdu a působnosti, kterou přesně definuje kategorie jednotek požární ochrany. Tvoří ji odborně způsobilí hasiči, požární technika (např. rychlý zásahový automobil) a věcné prostředky požární ochrany (např. proudnice) [1].

Základním posláním jednotek je chránit životy a zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech, které ohrožují život a zdraví obyvatel, majetek nebo životní prostředí a které vyžadují provedení záchranných, resp. likvidačních prací [1].

Jednotky požární ochrany působí buď v organizačním řízení nebo v operačním řízení. Organizačním řízením se rozumí činnost k dosažení stálé organizační, technické a odborné způsobilosti sil a prostředků požární ochrany k plnění úkolů jednotek požární ochrany. Tímto se rozumí činnost související s udržováním a zvyšováním odborné a fyzické způsobilosti hasičů (školení, výcvik), údržbou požární techniky a dalších prostředků požární ochrany apod. [1].

Operačním řízením se rozumí činnost od přijetí zprávy o vzniku požáru nebo jiné mimořádné události až po návrat sil a prostředků na místo stálé dislokace. Do těchto činností se zahrnuje výjezd JPO, jízda na místo zásahu, provádění záchranných, resp. likvidačních prací [1].

Hasiči jsou v JPO rozděleni do čet, družstev, družstev o zmenšeném početním stavu, příp. skupin. Četu tvoří dvě až tři družstva, příp. skupiny. Družstvo je tvořeno velitelem a dalšími pěti hasiči (1+5). Družstvo o zmenšeném početním stavu se sestává z velitele a dalších tří hasičů (1+3). Skupinu tvoří velitel skupiny a jeden až dva hasiči. Pokud se jednotka sestává z hasičů dvou druhů jednotek požární ochrany nebo hasičů nejméně jedné jednotky požární ochrany a osob z dalších složek integrovaného záchranného systému nebo hasičů nejméně jedné jednotky požární ochrany a osob poskytujících osobní a věcnou pomoc, nazývá se tato jednotka odřadem. Základní početní stavy JPO jsou dány přílohou č. 4 vyhlášky č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany [1].

Tabulka 1: Základní početní stavy JPO

Vnitřní organizace jednotky	Kategorie jednotky	
	JPO III	JPO V
Základní početní stav členů	12	9
Počet členů v pohotovosti	4	4
Funkce		
Velitel	1	1
Velitel družstva	2	2
Strojník	4	2
Hasič	5	4

2.1.1 Rozdělení jednotek požární ochrany

Jednotky požární ochrany se dělí podle dvou kritérií. Těmi jsou druhy jednotek požární ochrany a kategorie jednotek požární ochrany.

Druhy jednotek požární ochrany - dle zřizovatele jednotky požární ochrany a vztahu osob vykonávajících činnost v těchto jednotkách ke zřizovateli jednotky požární ochrany se jednotky požární ochrany dělí na:

- jednotky hasičského záchranného sboru kraje, které jsou součástí hasičských záchranných sborů krajů a jsou zřizovány státem. V těchto jednotkách vykonávají činnost příslušníci hasičského záchranného sboru kraje jako své povolání ve služebním poměru;
- jednotky sborů dobrovolných hasičů obce, které zřizuje obec a činnost v těchto jednotkách vykonávají členové jednotek sborů dobrovolných hasičů obce na základě dobrovolnosti, příp. někteří členové mohou vykonávat činnost v pracovním poměru k obci nebo hasičskému záchrannému sboru kraje;
- jednotky hasičského záchranného sboru podniku, zřizované právníckými osobami nebo podnikajícími fyzickými osobami, které provozují činnosti se zvýšeným nebo s vysokým požárním nebezpečím, a činnost v těchto jednotkách vykonávají zaměstnanci právníckých osob nebo podnikajících fyzických osob jako své povolání v pracovním poměru;
- jednotky sborů dobrovolných hasičů podniku, zřizované právníckými osobami nebo podnikajícími fyzickými osobami, které provozují činnosti se zvýšeným nebo s vysokým požárním nebezpečím, a činnost v těchto jednotkách vykonávají zaměstnanci právníckých osob nebo podnikajících fyzických osob na základě dobrovolnosti [2].

Na každý druh jednotky požární ochrany jsou stanoveny odlišné nároky z hlediska jejich operační hodnoty, dané dobou výjezdu od nahlášení mimořádné události a maximální dobou dojezdu na místo zásahu, a odlišné nároky na osoby, vykonávající činnost v těchto jednotkách, z hlediska odborné, fyzické, zdravotní a psychické způsobilosti [2].

Kategorie jednotek požární ochrany – pro účely plošného pokrytí území České republiky jednotkami požární ochrany se dle operační hodnoty jednotky požární ochrany (JPO) dělí do šesti kategorií JPO I až JPO VI.

a) S územní působností zasahující i mimo území svého zřizovatele

- JPO I – jednotka hasičského záchranného sboru s územní působností zpravidla do 20 minut jízdy z místa dislokace, výjezd jednotky do 2 minut od vyhlášení poplachu jednotce;
- JPO II – jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s členy, kteří vykonávají službu jako svoje hlavní nebo vedlejší povolání, s územní působností zpravidla do 10 minut jízdy z místa dislokace, výjezd jednotky do 5 minut od vyhlášení poplachu jednotce;
- JPO III – jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s členy, kteří vykonávají službu v jednotce požární ochrany dobrovolně, s územní působností zpravidla do 10 minut jízdy z místa dislokace, výjezd jednotky do 10 minut od vyhlášení poplachu jednotce [3].

b) S místní působností zasahující na území svého zřizovatele

- JPO IV – jednotka hasičského záchranného sboru podniku, výjezd jednotky do 2 minut od vyhlášení poplachu jednotce;

- JPO V – jednotka sboru dobrovolných hasičů obce s členy, kteří vykonávají službu v jednotce požární ochrany dobrovolně, výjezd jednotky do 10 minut od vyhlášení poplachu jednotce;
- JPO VI – jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku, výjezd jednotky do 10 minut od vyhlášení poplachu jednotce, po dohodě se zřizovatelem mohou být tyto jednotky využívány k zásahům i mimo svůj územní obvod [3].

2.1.2 Operační hodnota jednotek požární ochrany

Každý druh jednotky požární ochrany má pro účely operačního řízení určitou hodnotu. Tato hodnota vypovídá o schopnosti jednotky požární ochrany zahájit a provádět plnění úkolů v operačním řízení na místě zásahu. Operační hodnotu jednotky požární ochrany tvoří:

- doba výjezdu jednotky požární ochrany z místa své trvalé dislokace po vyhlášení poplachu;
- územní působnost jednotky požární ochrany (doba jízdy, resp. vzdálenost, na místo zásahu) [4].

Doba výjezdu jednotky požární ochrany je stanovena vyhláškou č. 247/2001, o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany. Tato doba je maximálně:

- 2 minuty pro jednotky požární ochrany složené výlučně z hasičů z povolání;
- 10 minut pro jednotky složené výlučně z hasičů, kteří nevykonávají službu v jednotce jako své povolání;

- 5 minut pro jednotky požární ochrany složené z hasičů uvedených v předchozích dvou bodech nebo hasičů, kterým byla určena pracovní pohotovost mimo pracoviště [4].

Územní působností jednotky požární ochrany se rozumí optimální vzdálenost pro dojezd určitého druhu jednotky k místu zásahu, která vymezuje území jejího standardního působení, tzv. "hasební obvod". Vyjadřuje se buď v minutách nebo v kilometrech (při rychlosti jízdy vozidla 45–60 km/h dle místních podmínek). Při stanovení územní působnosti jednotek požární ochrany se vycházelo ze statistické analýzy zásahů jednotek požární ochrany a v potaz se braly i zkušenosti z ostatních evropských států [4].

Jednotky požární ochrany kategorie JPO I až JPO III na výzvu krajského operačního a informačního střediska hasičského záchranného sboru kraje provádí zásah i mimo katastrální území obce (svého zřizovatele). Jednotky požární ochrany kategorie JPO IV až JPO VI plní úkoly jednotky v místně příslušném katastrálním území obce nebo areálu podniku svého zřizovatele, případně na výzvu krajského operačního střediska hasičského záchranného sboru kraje poskytují speciální techniku. Po dohodě se zřizovatelem mohou být jednotky kategorie JPO IV až JPO VI využívány k zásahům i mimo svůj územní obvod (např. podnik) tzv. „hasební obvod“ [4].

2.1.3 Plošné pokrytí jednotek požární ochrany

Plošné pokrytí vychází z § 65 odst. 8 a přílohy č. 1 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů; dále je upraveno § 1 a přílohou č. 1 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany.

Plošným pokrytím území kraje jednotkami požární ochrany se rozumí rozmístění jednotek požární ochrany na území kraje a na území hlavního města Prahy. Jednotky požární ochrany se rozmisťují na základě nařízení orgánu kraje vydaného podle § 27 odst. 1 písm. c) zákona o požární ochraně č. 133/1985 Sb. Hasičský záchranný sbor kraje, na území hlavního města Prahy Hasičský záchranný sbor hlavního města Prahy, zabezpečuje podklady pro vydání nařízení orgánů kraje. Za tím účelem

- stanoví stupeň nebezpečí území obcí v kraji podle kritérií uvedených v příloze č. 1 této vyhlášky;
- určí v souladu s požadavky podle § 65 odst. 6 zákona po dohodě se zřizovateli jednotek; u jednotek hasičského záchranného sboru kraje po dohodě s generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru České republiky, jednotky, které budou plošné pokrytí zabezpečovat, stanoví jejich kategorii podle přílohy zákona a charakter záchranných prací, které budou provádět;
- určí jednotky pro záchranné a likvidační práce při mimořádných událostech prováděné v rámci integrovaného záchranného systému, pokud tak u jednotek hasičského záchranného sboru kraje neučinilo generální ředitelství;
- stanoví územní působnost pro každou jednotku s územní působností zabezpečující plošné pokrytí a v dohodě s generálním ředitelstvím také pro jednotku hasičského záchranného sboru kraje určenou pro záchranné a likvidační práce;
- vyhotoví mapu plošného pokrytí se zakreslenými údaji o stupních nebezpečí území obcí a rozmístění jednotek s územní působností [5].

Tabulka 2: Plošné pokrytí JPO podle stupně nebezpečí

Stupeň nebezpečí území obce		Počet jednotek PO a doba jejich dojezdu na místo události
I	A	2 JPO do 7 min a další 1 JPO do 10 min
	B	1 JPO do 7 min a další 2 JPO do 10 min
II	A	2 JPO do 10 min a další 1 JPO do 15 min
	B	1 JPO do 10 min a další 2 JPO do 15 min
III	A	2 JPO do 15 min a další 1 JPO do 20 min
	B	1 JPO do 15 min a další 2 JPO do 20 min
IV	A	1 JPO do 20 min a další 1 JPO do 25 min

Pokud nelze za účelem provedení požárního zásahu a záchranných prací podle § 70 odst. 1 písm. a) a b) zákona nebo záchranných a likvidačních prací v rámci integrovaného záchranného systému (dále jen "zásah") zajistit akceschopnost jednotky (§ 18), která byla podle odstavce 1 písm. b) určena k zabezpečení plošného pokrytí, oznámí to zřizovatel jednotky hasičskému záchrannému sboru kraje [5].

Jestliže se v obci změně kritéria rozhodná pro stanovení stupně nebezpečí území obce, hasičský záchranný sbor kraje navrhne změnu nařízení kraje vydaného podle § 27 odst. 1 písm. c) zákona o požární ochraně. [5].

2.1.4 Akceschopnost jednotek požární ochrany

Akceschopností jednotky se rozumí organizační, technická a odborná připravenost sil a prostředků k provedení zásahu [5].

Aby byla jednotka akceschopná, musí být dodržen minimální stav hasičů, se kterým bude jednotka schopna uskutečnit výjezd na zásah v určeném časovém

limitu. Hasiči, kteří se účastní výjezdů jednotky, musí být proškoleni a mít osvědčení o odborné způsobilosti pro výkon funkce, kterou v jednotce zastávají a v jednotce musí být prováděna odborná příprava [6].

Dále musí mít jednotka odpovídající požární techniku a věcné prostředky požární ochrany.

O akceschopnosti se vede dokumentace, která obsahuje strážní knihu (pokud jsou v jednotce hasiči vykonávající službu z povolání), dále dokumentace o pravidelné odborné přípravě, zprávy o zásahu, taktické postupy pro jednotlivé činnosti jednotky při zásahu, dokumenty pro orientaci v územním obvodu jednotky a staniční protokol rádiových služeb [6].

2.1.5 Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce a sbor dobrovolných hasičů obce

Jedním z druhů jednotek požární ochrany je jednotka sboru dobrovolných hasičů obce. Pro snadnější orientaci vysvětlím rozdíl mezi jednotkou sboru dobrovolných hasičů obce a sborem dobrovolných hasičů.

Jednotka sboru dobrovolných hasičů se řídí zákonem č. 133/1985 Sb., tedy zákonem o požární ochraně. Zřizovatelem je obec. Obec zřizuje jednotku, udržuje akceschopnost jednotky, zabezpečuje odbornou přípravu, materiální a finanční zabezpečení. Starosta obce, se souhlasem hasičského záchranného sboru kraje, jmenuje a odvolává velitele jednotky. Členové jednotky jsou v pracovněprávním vztahu s obcí. Dobrovolní hasiči vykonávají činnost v jednotce na základě principu dobrovolnosti. Činnost dobrovolného hasiče v jednotce sboru dobrovolných hasičů se při hašení požáru a zásahu při jiných mimořádných událostech považuje za

výkon občanské povinnosti. Na rozdíl od činnosti v jednotce sboru dobrovolných hasičů při nařízeném cvičení nebo nařízené odborné přípravě je to úkonem v obecném zájmu. Ke zvýšení akceschopnosti a zkvalitnění činnosti jednotky sboru dobrovolných hasičů se mohou do těchto jednotek zařadit i osoby vykonávající tuto službu jako svoje hlavní zaměstnání. Obec rozhoduje o zaměstnání hasičů v jednotce sboru dobrovolných hasičů [6].

Zvláštní význam mají jednotky sboru dobrovolných hasičů zařazené do kategorie JPO II. Členové jsou určeni velitelem jednotky k pracovní pohotovosti mimo pracoviště, kterým je hasičská zbrojnice. Velitel jednotky pro systém pohotovosti zpracovává plán výkonu služby členů jednotky, kterým rovněž určuje členy jednotky k pohotovosti pro provádění požárního zásahu nebo záchranných prací jednotkou. U členů jednotky činných na základě dohody o pracovní činnosti se postupuje obdobně. Výkon služby je organizován na směny o minimálním stavu čtyř členů na směnu (velitel, strojník a dva hasiči). Směny se zpravidla střídají pravidelně po dnech, nebo v týdenním režimu výkonu služby na zbrojnici jednotky a v nařízené pohotovosti v místě bydliště [6].

Sbor dobrovolných hasičů je občanské sdružení pracující na úseku požární ochrany. Je registrováno pod Sdružením hasičů Čech, Moravy a Slezska. Řídí se zákonem č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů. Finanční zabezpečení získává sbor dobrovolných hasičů z dotací nebo z darů. Členi sboru dobrovolných hasičů si vedení volí sami mezi sebou.

Z výše napsaného je tedy patrné, že sbor a jednotka sboru nemají po právní stránce nic společného, ale dle zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, mohou spolupracovat. Občanská sdružení působící na úseku požární ochrany pomáhají při plnění úkolů na úseku požární ochrany tím, že vyhledávají členy jednotek, podílejí

se na provádění údržby a oprav požární techniky, věcných prostředků, vodních zdrojů, podílejí se na činnosti směřující k předcházení požárům, zejména na preventivně výchovné činnosti. Sbory často zabezpečují kulturní, společenské a sportovní dění v obci, pořádají různé kulturní akce (pálení čarodějnic, dětské dny).

V praxi se většinou setkáváme s tím, že sbor dobrovolných hasičů sídlí v budově, ve které je umístěná jednotka sborů dobrovolných hasičů. Členové jednotky jsou zároveň členy sboru. Členství v jednom subjektu však není podmíněno členstvím v subjektu druhém.

2.1.6 Jednotky sborů dobrovolných hasičů na území hl. m. Prahy

Hlavní město Praha se rozkládá na území 496 čtverečních kilometrů a má skoro 1,3 milionu obyvatel. Praha se dělí na 57 městských částí [7].

V hl. m. Praze je zřízeno 35 jednotek SDH obce. Z toho jich je 34 zařazených do plošného pokrytí. 21x jednotka kategorie JPO III, 13x JPO V a jednotka JPO N Újezd.

Základní početní stavy jednotek jsou dány vyhláškou č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti JPO. Níže v tabulce uvádím početní stavy dané legislativou, porovnané s reálným stavem členů jednotek na území hl. m. Prahy.

Tabulka 3: Porovnání legislativy se skutečným stavem

Vnitřní organizace jednotky	JPO III (21 jednotek)		JPO V (13 jednotek)		Rozdíl JPO III.	Rozdíl JPO V.	Rozdíl celkem
	Legislativa	Skutečnost	Legislativa	Skutečnost			
Základní početní stav členů	252	434	117	195	+182	+78	+260
Funkce							
Velitel jednotky	21	21	13	13	0	0	0
Velitel družstva	42	90	26	30	+48	+4	+52
Strojník	84	95	26	45	+11	+19	+30
Hasič	105	228	52	107	+123	+55	+178

Jednotky sboru dobrovolných hasičů (JSDH) zřizuje obec jako svou organizační složku pro zabezpečení území obce před požáry, živelnými pohromami a jinými mimořádnými událostmi. V Praze jsou obcemi myšleny jednotlivé městské části. Pokud městská část nezřídí jednotku obce, je povinna sdružit prostředky pro společnou jednotku s Hasičským záchranným sborem hlavního města Prahy nebo s jednotkou jiné městské části. Městská část v samostatné působnosti zabezpečuje finanční a materiální potřeby jednotky ze svého rozpočtu. Dále může využít možnosti získání financí na činnost jednotky z účelových dotací kraje nebo ze státního rozpočtu.

Členové jednotek v Praze vykonávají svou činnost v jednotce bezplatně a dobrovolně. Jiným případem by mohla být kategorie JPO II (zde je člen jednotky pro zvýšení akceschopnosti zaměstnán v hlavním pracovním poměru), která ale není v Praze zřízena.

Městská část zabezpečuje a hradí členům preventivní zdravotní prohlídky, hradí náhradu ušlého výdělku člena, který se účastnil zásahu nebo odborné přípravy.

2.1.7 Zřizování jednotek požární ochrany

Zabezpečování požární ochrany na území obce je již historicky svěřeno do pravomocí obcí, které již v minulosti zřizovaly různé hlásné služby, svými předpisy nařizovaly každému občanovi pomáhat při hašení požárů a poskytovat k tomu své věcné prostředky. Od sedmdesátých let devatenáctého století začaly obce zřizovat první české hasičské sbory dobrovolných hasičů i profesionálních hasičů za účelem ochrany před požáry. Tyto sbory plnily úlohu nejen v oblasti hašení požárů, ale i v oblasti samaritánské a společenské [7].

V současné době základní páteř systému plošného pokrytí území krajů jednotkami požární ochrany tvoří jednotky HZS krajů, které jsou při své činnosti významnou měrou doplňovány a podporovány JSDH obcí. Zřizování JSDH ukládá zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, v § 29. Ministerstvo vnitra (MV) - generální ředitelství (GŘ) HZS ČR vydalo v roce 2014 souladu s § 24 odst. 1 písm. i) zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, doporučený postup pro zřizování těchto jednotek požární ochrany (PO). Tento dokument vychází z právních předpisů na úseku požární ochrany, obecního zřízení a ochrany obyvatelstva. Metodika představuje ucelený postup zřizování jednotek sborů dobrovolných hasičů po všech potřebných náležitostech [8].

2.2 Odborná příprava a odborná způsobilost

Členové jednotek sborů dobrovolných hasičů jsou povinni se účastnit v určeném rozsahu pravidelné odborné přípravy. Pravidelnou odbornou přípravu organizují velitelé jednotek sborů dobrovolných hasičů. Témata pravidelné odborné přípravy stanovené velitelem dobrovolné jednotky na výcvikový rok dobrovolné jednotky vycházejí ze Základního zaměření pravidelné odborné přípravy jednotek požární ochrany, který vydává Ministerstvo vnitra-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR [8].

Odborná příprava zahrnuje teoretickou přípravu, tělesnou přípravu a praktický výcvik. Cílem provádění odborné přípravy je splnění podmínek pro získání odborné způsobilosti pro dané funkce v jednotce, získání specializace pro výkon speciálních činností u jednotek a udržování a prohlubování potřebných znalostí a dovedností hasičů [9].

Odborná příprava se dělí do čtyř skupin.

2.2.1 Základní odborná příprava

Členové jednotek mohou samostatně vykonávat službu při zdolávání požárů až po absolvování základní odborné přípravy. V souladu s právním předpisem se musí každý člen jednotky účastnit a úspěšně absolvovat základní odbornou přípravu v rozsahu nejméně 40 vyučovacích hodin, nejpozději do jednoho roku od zařazení do dobrovolné jednotky [10].

Za základní odbornou přípravu zodpovídá velitel jednotky sboru dobrovolných hasičů, organizuje její ověření a vede o ní dokumentaci. Základní odborná příprava

členů jednotek se zpravidla provádí u této jednotky. Odborná příprava může být též prováděna hromadně pro více členů z různých jednotek ve vzdělávacím zařízení Ministerstva vnitra – generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky, Hasičského záchranného sboru kraje nebo vzdělávacího zařízení spolku působícího na úseku požární ochrany [8].

Na závěr základní odborné přípravy se provede přezkoušení člena jednotky a v případě úspěšného absolvování se pro potřeby jejího ověření u jednotky vydá potvrzení o jejím absolvování. [8]

2.2.2 Pravidelná odborná příprava

Členové jednotek jsou povinni se účastnit v určeném rozsahu pravidelné odborné přípravy, kterou organizují velitelé dobrovolných jednotek a vedou o ní dokumentaci. Velitel jednotky stanovuje témata pravidelné odborné přípravy na výcvikový rok dobrovolné jednotky. Při tom vychází z předurčenosti jednotky k záchranným pracím nebo k ochraně obyvatelstva, z normy znalostí hasičů a rovněž z témat pravidelné odborné přípravy jednotek požární ochrany na příslušný kalendářní rok. Pravidelná odborná příprava člena jednotky sboru dobrovolných hasičův kalendářním roce probíhá v minimálním rozsahu 40 hodin. [11].

2.2.3 Odborná příprava k získání nebo prodloužení způsobilosti

Odborná způsobilost může být získána pro funkce strojník, velitel družstva a velitel jednotky.

2.2.4 Odborná příprava absolvovaná v rámci specializačních kurzů

Členi, kteří mají určité funkce v jednotkách sborů dobrovolných hasičů a velitelem daní členové, kteří vykonávají speciální činnosti v jednotkách, musí absolvovat v rámci odborné přípravy specializační kurzy zakončené ověřením odborných znalostí a vydáním potvrzení o absolvování kurzu. Jedná se především o funkce a specializace technik technické a chemické služby, nositel dýchací techniky, technik ochrany obyvatelstva, základy zdravotnických znalostí, obsluhovač motorové pily, práce na vodě. Specializační kurzy se provádí podle osnov vydaných generálním ředitelstvím a uskutečňují se ve vzdělávacích zařízeních generálního ředitelství [10].

2.2.5 Obsah základní odborné přípravy

Organizace požární ochrany - organizace požární ochrany a organizace a úkoly jednotek požární ochrany, principy plošného pokrytí jednotkami požární ochrany, předurčenost jednotek požární ochrany, integrovaný záchranný systém a jeho složky, vnitřní organizace konkrétní jednotky sboru dobrovolných hasičů obce nebo jednotky sboru dobrovolných hasičů podniku, orientace v zásahovém obvodu jednotky sboru dobrovolných hasičů obce nebo sboru dobrovolných hasičů podniku, komunikace v jednotce požární ochrany, úkoly člena dobrovolné jednotky ve vztahu k prostředkům speciálních služeb, povinnosti a úkoly hasiče v jednotce požární ochrany a na místě zásahu [8].

Ochrana zdraví a života hasiče - ochranné prostředky hasiče, ochranné vlastnosti a funkce, principy ochrany zdraví na místě zásahu, nebezpečí na místě zásahu, nastupování do vozidla při výjezdu jednotky požární ochrany, jízda k zásahu, vystupování z vozidla, způsob označování hlavních uzávěrů a vypínačů energií,

rozpoznání přítomnosti nebezpečné látky a způsob označování prostor s tlakovými nádobami, míst, kde hrozí nebezpečí úrazu elektrickým proudem, barevné značení tlakových lahví, způsob označování přepravních prostředků přepravujících nebezpečné látky [8].

První pomoc – transport osob, základní životní funkce a jejich význam, fyziologie dýchání, účinky zplodin hoření na organismus, první pomoc při selhání základních životních funkcí, první pomoc při zevním krvácení, šoku, intoxikaci, popálení, poleptání, zlomeninách, poškození zraku, termickém šoku, symptomy poranění páteře, znalost věcných prostředků pro poskytování první pomoci u dobrovolné jednotky [8].

Požární prevence – hodnocení materiálů a konstrukcí staveb z hlediska reakce na oheň (hořlavosti), požární úsek, požárně dělící konstrukce, požární uzávěry otvorů, únikové a zásahové cesty, evakuační a požární výtah, požárně bezpečnostní zařízení, odstupová vzdálenost, požárně nebezpečný prostor, zařízení pro zásobování požární vodou, základní povinnosti fyzických osob na úseku požární ochrany, zásady ochrany stop a důkazů pro zjištění příčiny vzniku požáru [8].

Požární taktika – hoření, rozvoj požáru, přerušení hoření, ohnisko požáru, cesty šíření požáru, zplodiny hoření, účinky kouře, odvětrání objektu, hasební látky, aplikace hasební látky, organizace řízení zásahu, průzkum, pohyb v neznámém prostředí, záchrana osob, metody a způsoby vyhledávání a záchrany osob, záchrana zvířat, manipulace se zvířaty, metody a způsoby vyhledávání a záchrany zvířat, záchranné práce na vodě [8].

Technický výcvik, do kterého se doporučuje zahrnout informace o technických prostředcích – uzly, vázání nářadí, jištění, polohování, sebezáchrana slaněním,

přívodní hadicové vedení a čerpání vody, dopravní a útočné hadicové vedení, použití přenosných žebříků [8].

2.2.6 Legislativa

Členové jednotek mohou samostatně vykonávat službu při zdolávání požáru až po absolvování základní odborné přípravy. Základní odborné příprava se řídí zejména:

- zákonem č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů – druhy jednotek požární ochrany, povinnosti členů dobrovolných jednotek požární ochrany, základní úkoly jednotek požární ochrany, povinnost mlčenlivosti;
- vyhláškou č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění vyhlášky č. 226/2005 Sb. – vnitřní organizace jednotek požární ochrany, vybavení jednotek a používání požární techniky a věcných prostředků požární ochrany, podmínky akceschopnosti jednotek, velení a činnost hasičů při zásahu, činnost jednotek požární ochrany na úseku civilní ochrany a ochrany obyvatelstva;
- nařízením vlády č. 172/2001 Sb., k provedení zákona o požární ochraně, ve znění nařízení vlády č. 498/2001 Sb. – minimální podmínky a rozsah poskytování péče zasahujícím osobám, systém pracovní pohotovosti mimo pracoviště členů, způsob poskytování náhrady ušlého výdělku;
- zákonem č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému, ve znění pozdějších předpisů – vymezení pojmů, složky integrovaného záchranného systému, struktura integrovaného záchranného systému, organizace záchranných a likvidačních prací v místě zásahu [10][12].

2.2.7 Odborná způsobilost

Každý, kdo je zařazen v jednotce sboru dobrovolných hasičů musí splňovat odbornou způsobilost vázanou na funkci, kterou má v jednotce vykonávat. Aby byl člen jednotky odborně způsobilý pro vykonávání funkce, musí splnit požadavky dané zákonem o požární ochraně a vyhláškou o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany. Musí se tedy účastnit odborné přípravy a zakončit ji předepsaným způsobem [13].

Strojníci, velitelé družstev a velitelé jednotek mohou své funkce vykonávat jen s požadovanou odbornou způsobilostí. Odbornou způsobilost prokazují při ustanovení do funkce, nejpozději však do 1 roku od ustanovení do funkce, zkouškou odborné způsobilosti s platností na 5 let od data vykonání zkoušky. Územně příslušný hasičský záchranný sbor kraje vydává úspěšným absolventům zkoušky odborné způsobilosti osvědčení o odborné způsobilosti. Odborná příprava strojníků, velitelů družstev a velitelů jednotek je vždy zakončena zkouškou odborné způsobilosti a po jejím úspěšném absolvování se absolventu vydává osvědčení o odborné způsobilosti nebo se stávající osvědčení o odborné způsobilosti prodlužuje o 5 let. Obec nebo podnik, který dobrovolnou jednotku zřizuje, zajišťuje ve spolupráci s velitelem dobrovolné jednotky účast strojníků, velitelů družstev a velitelů jednotek na odborné přípravě k získání způsobilosti nebo prodloužení způsobilosti. K zabezpečení odborné přípravy k získání a prodloužení způsobilosti hasičský záchranný sbor kraje vypracuje „Plán odborné přípravy dobrovolných jednotek“ na každý kalendářní rok, v němž stanoví termíny a místo konání jednotlivých druhů příprav [10].

- Velitelé družstev nebo velitelé jednotek – odborná příprava k získání způsobilosti je prováděna v rozsahu 40 hodin prezenční formou nebo v rozsahu 24

hodin prezenční formou při absolvování e-learningové části. Odborná příprava k prodloužení způsobilosti se provádí v rozsahu 8 hodin. Absolvují ji všichni velitelé jednotek a velitelé družstev každoročně, minimálně však třikrát v průběhu 5 let od vydání osvědčení nebo od prodloužení platnosti osvědčení o odborné způsobilosti. Po této odborné přípravě se podrobí jen zkoušce odborné způsobilosti k prodloužení platnosti osvědčení o odborné způsobilosti. Pokud se v průběhu pěti let nezúčastní alespoň tří uvedených odborných příprav, musí po pěti letech absolvovat odbornou přípravu k získání způsobilosti [10].

- Strojníci jednotek kategorie JPO II a JPO III – odborná příprava k získání způsobilosti se provádí v rozsahu 40 hodin prezenční formou nebo v rozsahu 24 hodin prezenční formou při absolvování e-learningové části. Odborná příprava k prodloužení způsobilosti je prováděna až po pěti letech od vydání osvědčení nebo prodloužení platnosti osvědčení odborné způsobilosti [10].

- Strojníci jednotek kategorie JPO V, které disponují cisternovou automobilovou stříkačkou (CAS) – odborná příprava k získání způsobilosti se provádí v rozsahu 16 hodin prezenční formou. Odborná příprava k prodloužení způsobilosti je prováděna až po pěti letech od vydání osvědčení nebo prodloužení platnosti osvědčení odborné způsobilosti [10].

- Strojníci jednotek kategorie JPO V, které nedisponují CAS – odborná příprava k získání způsobilosti se provádí v rozsahu 8 hodin prezenční formou. Odborná příprava k prodloužení způsobilosti je prováděna až po pěti letech od vydání osvědčení nebo prodloužení platnosti osvědčení odborné způsobilosti [10].

2.2.8 Specializační kurzy pro dobrovolné hasiče

Vybrané funkce v dobrovolných jednotkách a velitelem dobrovolné jednotky určené členové vykonávající speciální činnosti v dobrovolných jednotkách, musí absolvovat v rámci odborné přípravy specializační kurzy zakončené ověřením odborných znalostí a vydáním potvrzení o absolvování kurzu. Jsou jimi zejména tyto funkce a specializační kurzy:

- technik technické a chemické služby dobrovolné jednotky – absolvují technici dobrovolné jednotky v kurzu „TCH-16 technik dobrovolné jednotky PO“ v rozsahu 16 hodin;
- nositel dýchací techniky – absolvují určené členové dobrovolné jednotky v kurzu „NDT – nositelů dýchací techniky“ v rozsahu 16 hodin. V rámci pravidelné odborné přípravy procvičí použití izolačních vzduchových dýchacích přístrojů nejméně jedenkrát za tři měsíce;
- technik ochrany obyvatelstva v jednotce sboru dobrovolných hasičů obce – absolvují určené členové, technici ochrany obyvatelstva nebo velitelé družstev pro ochranu obyvatelstva jednotky sboru dobrovolných hasičů obce v kurzu „TOOB-16 technik ochrany obyvatelstva“ v rozsahu 16 hodin;
- základy zdravotnických znalostí pro členy dobrovolných jednotek – absolvují určené členové dobrovolných jednotek v kurzu „Základy zdravotnických znalostí pro členy dobrovolných jednotek PO“ v rozsahu 16 hodin;

- obsluhovatel motorové pily v jednotce požární ochrany – absolvují určení členové dobrovolných jednotek v kurzu „Obsluhovatele motorových pil v jednotce PO“ v rozsahu 66 hodin;
- práce na vodě pro členy dobrovolných jednotek PO – absolvují určení členové dobrovolných jednotek v kurzu „Práce na vodě pro členy dobrovolných jednotek PO“ v rozsahu 16 hodin;
- člen jednotky sboru dobrovolných hasičů obce, předurčené k zásahům při silničních dopravních nehodách zabezpečující odbornou úroveň připravenosti jednotky sboru dobrovolných hasičů obce k záchranným pracím při dopravních nehodách. Kurz absolvují určení členové jednotky sboru dobrovolných hasičů obce v kurzu „Vyprošťování zraněných osob z havarovaných vozidel“ v rozsahu 40 hodin, který je doplněn kurzem uvedeným základy zdravotnických znalostí v rozsahu 16 hodin [10].

Ověřování odborných znalostí ve specializačních kurzech se provádí ověřením těchto znalostí ústně nebo formou testu nebo praktickou zkouškou tam, kde to stanoví osnovy kurzu. Ověřování odborných znalostí ve specializačních kurzech se provádí nejméně před tříčlennou komisí. O ověření odborných znalostí a jejím výsledku se vyhotoví protokol [10].

2.2.9 Dokumentace odborné přípravy a získání odborné způsobilosti

O provedené odborné přípravě se vede písemný záznam. Podle §36 vyhlášky 247/2001Sb. se jednou ročně provádí ověření odborné přípravy, kterým se rozumí také přezkoušení znalostí a praktických dovedností. Provádí velitel jednotky, o výsledku přezkoušení se vyhotovuje protokol o přezkoušení [10].

Další součástí dokumentace je záznam o pravidelné odborné přípravě jednotky sboru dobrovolných hasičů obce. Jeho součástí je jmenný seznam členů jednotky, kteří se školení účastnili. Dále se vydává potvrzení o absolvování odborné přípravy, které je dokladem o úspěšném zakončení a získání odborné způsobilosti pro danou funkci [10].

3 CÍL PRÁCE

Cílem této bakalářské práce je zhodnotit provádění odborné přípravy členů jednotek sborů dobrovolných hasičů na území hlavního města Prahy.

Cílem teoretické části je definovat pojmy, které se týkají jednotek sborů dobrovolných hasičů, dále charakterizovat požadavky na odbornou způsobilost členů jednotek, kteří jsou zařazeni na určité funkce v jednotce.

V praktické části bych chtěla ověřit, zda je odborná příprava prováděna ve stanoveném rozsahu a pravidelně a zda je celý systém vzdělávání jednotek dostatečný a řádně materiálně zabezpečený.

4 METODIKA

Pro získání výsledků k mé bakalářské práci bylo využito dotazníkového šetření a testových otázek. Pro dotazník a test z odborné přípravy bylo osloveno 100 respondentů. K testu pro velitele a strojníky bylo osloveno 50 respondentů. Otázky vycházely z textů sloužících k výuce odborné přípravy a měly za úkol ověřit způsob a pravidelnost provádění odborné přípravy hasičů. Pomocí metody dotazníkového šetření bylo zjišťováno, zda je materiální zabezpečení a forma výuky adekvátní. Dále jsem použila metodu analýzy literárních zdrojů. Ta mi pomohla k zjištění podstatných informací týkajících se daného tématu. Další metodou byly konzultace s odborníky v dané oblasti a s hasiči z různých jednotek požární ochrany, kterým je toto téma blízké.

5 VÝSLEDKY

Tato práce má za cíl zhodnocení provádění odborné přípravy u JSDH na území hlavního města Prahy a úroveň odborných znalostí členů těchto jednotek. Sestavila jsem dotazník k zjištění spokojenosti s odbornou přípravou (příloha 1) a také testy, které mají ověřit odborné znalosti (příloha 2,3,4). Kvůli vyplnění dotazníků a testů jsem navštívila jednotlivé hasičské zbrojnice, kde členové jednotek testy a dotazník vyplňovali.

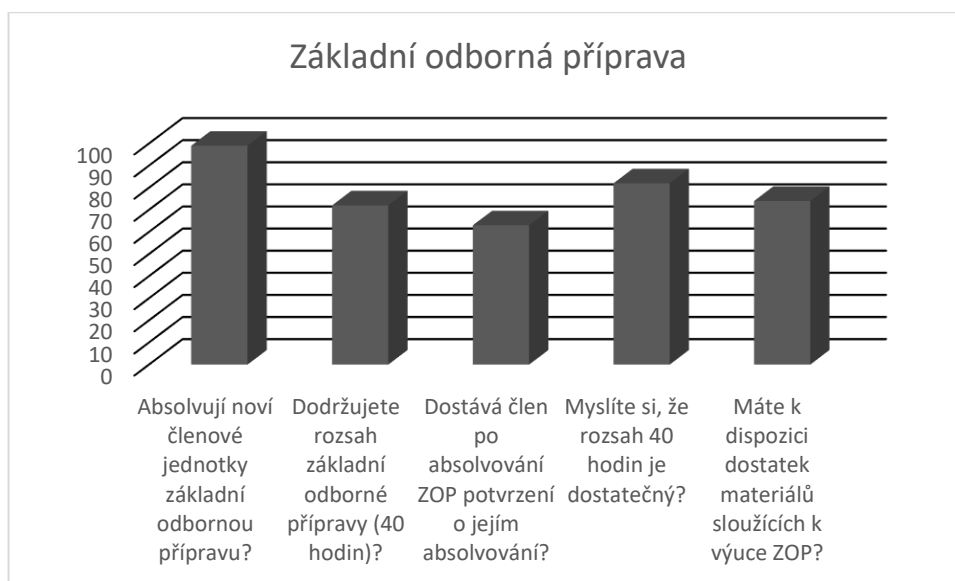
5.1 Dotazník (viz příloha 1)

Dotazník jsem sestavila pro zjištění provádění odborné přípravy jednotek sboru dobrovolných hasičů na území hl. m. Prahy. V dotazníku jsem se mimo jiné dotazovala, zda si členové jednotek myslí, že je základní odborná příprava prováděna poctivě, zda je pravidelná odborná příprava prováděná opravdu pravidelně, jak by podle názvu měla být, zda je prováděna v dostatečném rozsahu a zda se k členům jednotek, potažmo k velitelům, dostávají materiály v dostatečném množství a kvalitě. Dotazník byl sestaven metodou zjišťovací – pro doplnění odpovědí ANO/NE.

5.1.1 Vyhodnocení základní odborné přípravy

Dle dotazníku členové jednotek sboru dobrovolných hasičů odpověděli, že noví členi provádí základní odbornou přípravu v 99 %. Předpokládám, že získané výsledky se mohou lišit od skutečnosti, protože málo respondentů bude ochotno přiznat, že u nich odborná příprava neprobíhá tak, jak by měla. 72 % respondentů odpovědělo, že dodržují rozsah základní odborné přípravy 40 hodin. Pouze 63 %

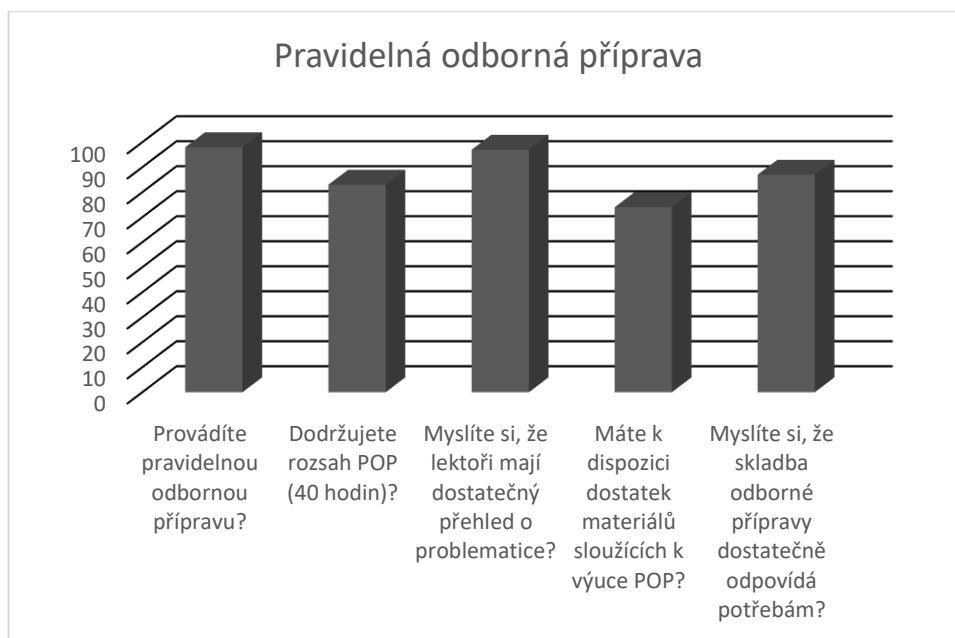
dostalo po absolvování základní odborné přípravy potvrzení. 82 % respondentů si myslí, že rozsah 40 hodin je dostatečný a 74 % říká, že mají k dispozici dostatek materiálů sloužících k výuce základní odborné přípravy.

Obrázek 1- Graf základní odborná příprava

5.1.2 Vyhodnocení pravidelné odborné přípravy

98 % respondentů uvedlo, že provádí pravidelnou odbornou přípravu. Rozsah pravidelné odborné přípravy 40 hodin dodržuje 83 %. 97 % respondentů si myslí, že lektori mají dostatečný přehled o problematice. Spokojeno s materiálním zabezpečením je 74 % a 87 % si myslí, že skladba odborné přípravy dostatečně odpovídá potřebám současných jednotek požární ochrany.

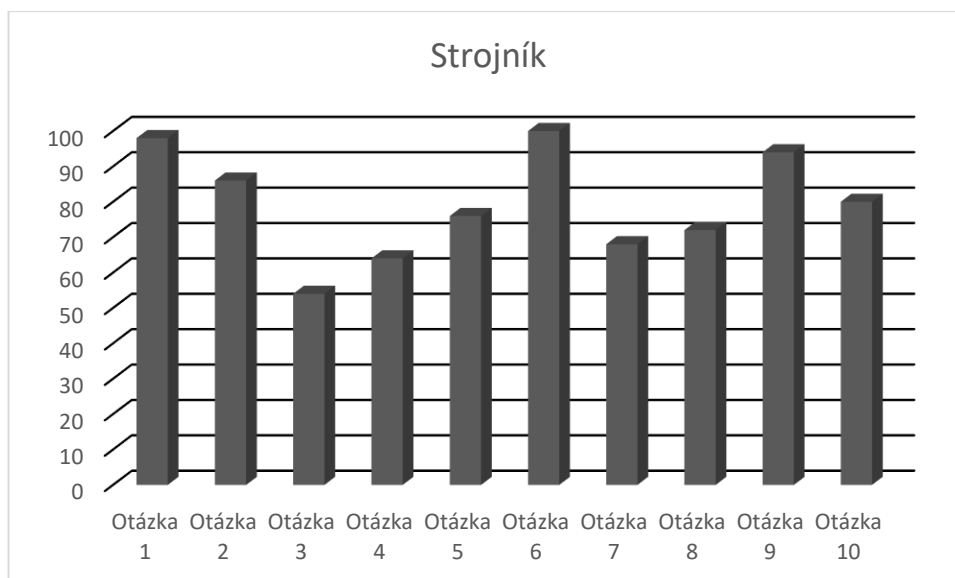

Obrázek 2 – Graf pravidelná odborná příprava

5.2 Vyhodnocení testů

5.2.1 Strojník (viz příloha 2)

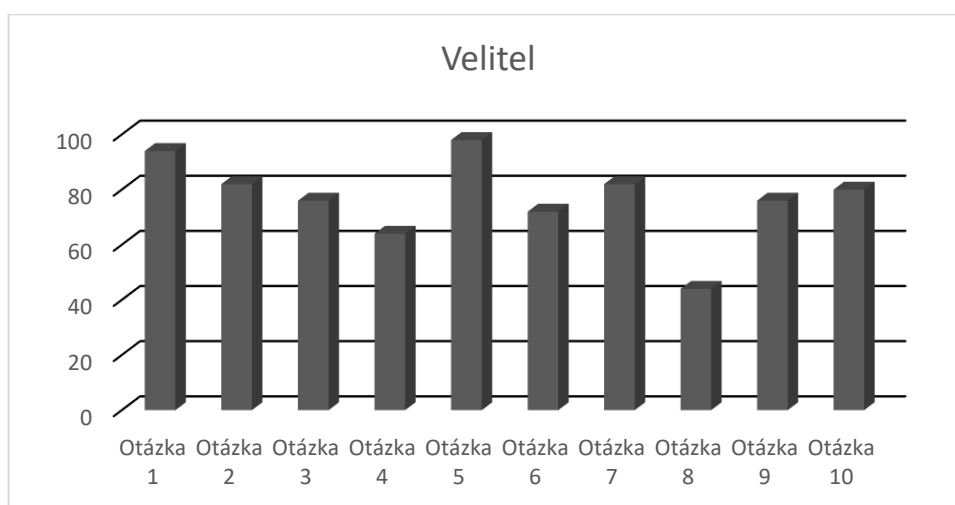
Celková úspěšnost v testu pro strojníky byla 79 %. Na první otázku správně odpovědělo 98 % respondentů, na druhou 86 %, na třetí 54 %, na čtvrtou 64 %, na pátou 76 %, na šestou 100 %, na sedmou 68 %, na osmou 72 %, na devátou 94 % a na desátou 80 %.

Obrázek 3 – Graf test strojník

5.2.2 Velitel (viz příloha 3)

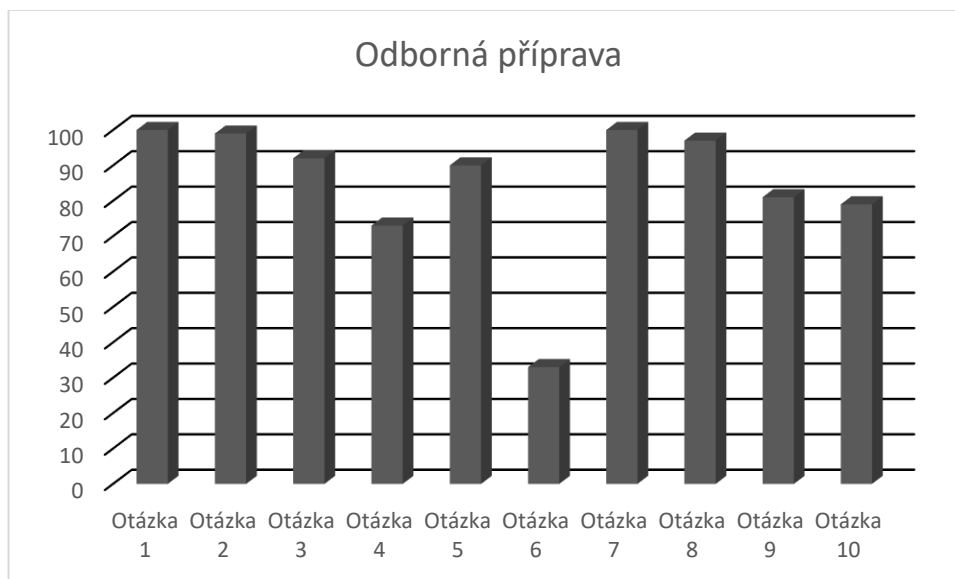
Celková úspěšnost v testu pro velitele byla 76 %. Na první otázku správně odpovědělo 94 % respondentů, na druhou 82 %, na třetí 76 %, na čtvrtou 64 %, na pátou 98 %, na šestou 72 %, na sedmou 82 %, na osmou 44 %, na devátou 76 % a na desátou 80 %.

Obrázek 4 – Graf test velitel

5.2.3 Odborná příprava (viz příloha 4)

Celková úspěšnost v testu z odborné přípravy byla 84 %. Na první otázku správně odpovědělo 100 % respondentů, na druhou 99 %, na třetí 92 %, na čtvrtou 73 %, na pátou 90 %, na šestou 33 %, na sedmou 100 %, na osmou 97 %, na devátou 81 % a na desátou 79 %.

Obrázek 5 – Graf test odborná příprava

6 DISKUZE

V této kapitole bych chtěla shrnout výsledky mé práce, celou problematiku a zamyslet se nad tím, proč dobrovolní hasiči tuto činnost vůbec vykonávají. Ve své práci jsem se snažila zhodnotit provádění odborné přípravy pomocí dotazníku a testů. Přesné procentuální výsledky jsou uvedeny v předchozí kapitole. Již mnoho let dobrovolní hasiči prokazují, že jsou schopni, a hlavně ochotni se třeba i každý den tomuto koníčku věnovat a svou obětavou prací zasahovat při řešení mimořádných událostí. Aby mohli řádně a efektivně zasahovat u mimořádných událostí, je důležité, aby byli pod dohledem a podle daných pravidel vyškoleni a vycvičeni.

To, že se hasiči ve volném čase školí a cvičí, je jednou z podmínek dosažení akceschopnosti jednotky. To je důležité i pro zásahy, aby si dobrovolní hasiči osvojovali úkony potřebné pro provádění záchranných a likvidačních prací, aby mohli chránit životy a zdraví obyvatel, životní prostředí, zvířata a majetek před požáry a jinými mimořádnými událostmi.

Pokud se blíže podívám na hodnocení testů je jasné, že celkový přehled o odborné přípravě je na dobré úrovni. Úspěšnost byla 84 %. Jsou zde vidět rozdíly mezi jednotkami, například v otázce týkající se dekontaminace odpovědělo pouze 33 % správně, protože jak vím z vlastní zkušenosti, hasiči nejvíce znají to, co cvičí a co si vyzkoušeli. Dekontaminaci dobrovolní hasiči v Praze zpravidla necvičí, protože se předpokládá, že tuto činnost budou vždy vykonávat hasiči profesionální. V testu pro strojníky byla úspěšnost nepatrně nižší, tedy 79 %. Otázky týkající se praxe byly zodpovězeny správně ve více případech než otázky teoretické. Nejhůře dopadla otázka číslo 3, kde jsem se ptala, v jakém kurzu získá odbornou způsobilost strojník

bez CAS. Předpokládám, že je to zapříčiněno tím, že všichni dotázaní strojníci mají k dispozici CAS, a tudíž je kurzy pro strojníky bez CAS nezajímají. V testu pro velitele dosáhla úspěšnost 76 %. Nelze přehlédnout, že velitelé, kteří jsou zodpovědní za výcvik svých kolegů, dopadli v testu nejhůře. V této souvislosti bych doporučila se zamyslet nad úrovní kurzů pro velitele, ve kterém se pravděpodobně proberou větší měrou teoretické znalosti, ze kterých se napíše test, ale praxe je pravděpodobně upozaděna. Dle dotazníku členové jednotek sborů dobrovolných hasičů odpověděli, že noví členi provádí odbornou přípravu v 99 %. Je důležité upozornit, že získané výsledky se mohou lišit od skutečnosti, protože málo respondentů bylo ochotno, byť anonymně, přiznat, že se u nich nedodrží všechna stanovená pravidla odborné přípravy, která by měla být pro členy jednotek sboru dobrovolných hasičů povinná.

Kurzů pro získání odborné způsobilosti je dostatečné množství, jen bych se více zaměřila na jejich obsah. K dispozici jsou kurzy: technik ochrany obyvatelstva, nositel dýchací techniky, základy zdravotnických znalostí pro členy dobrovolných jednotek požární ochrany, práce na vodě pro členy dobrovolných jednotek požární ochrany, obsluha motorových pil v jednotce požární ochrany, vyprošťování osob z vozidel, technik dobrovolné jednotky požární ochrany, technik strojní služby atd. Většinou se jedná o dlouhé sezení v učebně s velkým množstvím teoretických informací, ale jak sama vím z vlastní zkušenosti, nejvíce využitelných zkušeností získá člověk praxí. Strojníkům nestačí ukazovat na obrázku, co k čemu v autě slouží, mnohem důležitější je stoupnout k autu své jednotky a vše si prakticky pod odborným dohledem vyzkoušet. Velmi podobné je to i v kurzu pro velitele. Velitelé se učí, kdo z nich bude u zásahu velet, na které ruce má mít pásku, ale nikdo je nenaučí zodpovědnosti za ostatní hasiče a rychlému a správnému rozhodování. Doporučuji více aplikovat teoretické znalosti do praxe. Jak řekl Ghándí: *Řekni a*

zapomenu, ukaž mi a budu si pamatovat, nech mě udělat a porozumím... Proto profesionální hasiči umožňují na svých stanicích členům jednotky sboru dobrovolných hasičů stáže. To znamená, že celá jednotka nebo člen jednotky sboru dobrovolných hasičů „slouží“ na profesionální stanici, kde se zapojují do běžných činností prováděných na stanici (úklid, mytí techniky, výcvik, školení) a vyjíždí společně s profesionálními kolegy k zásahům, kde prakticky vidí, jak se, co dělá a většinu činností si musí přímo vyzkoušet. Stáže zpravidla probíhají v sobotu nebo v neděli v délce 12 nebo 24 hodin. Z vlastní zkušenosti vím, že stáže u profesionálních hasičů využívá málo jednotek, přitom je to jedna z nejlepších forem získání praktických dovedností a znalostí. Doporučila bych, aby se účast na stážích stala povinnou součástí odborné přípravy a tím se rozšířila do všech jednotek sboru dobrovolných hasičů. Domnívám se, že malá účast na stážích není spojena s nevědomostí o možnosti konání stáže, ale je způsobena neochotou některých hasičů věnovat ještě více volného času odborné přípravě.

Aby bylo možné správně prezentovat zjištěné výsledky, je důležité si uvědomit, kdo jsou dobrovolní hasiči a proč toto „volnočasové povolání“ vykonávají. Odborná příprava členů jednotek sborů dobrovolných hasičů je zcela závislá právě na osobách dobrovolných hasičů, na jejich chuti být těmi, kteří jsou v první linii boje s jevy, které ohrožují životy lidí a zvířat, společný i soukromý majetek, nás všechny nevyjímaje. Osobností, se člověk nerodí, ale stává, a to v době, kdy se u něho v raném dětství utváří specificky lidská forma organizace a fungování psychiky. V utváření osobnosti se uplatňuje interakce vrozených biologických činitelů (psychofyzická konstituce) a zkušenosti, které jedinec získává v rámci určitého sociálního a kulturního prostředí, v němž se odehrává jeho život. S přibývajícím věkem narůstá vliv osobních zkušeností, a zvýrazňuje se ta individualita osoby – její duševní osobnost. V utváření osobnosti se uplatňuje především proces sociálního

učení a vývojově se zvyrazňují individuální rozdíly mezi lidmi jako psychofyzickými subjekty. Vývoj osobnosti směřuje k určitému stupni zralosti osobnosti. Již mladý člověk má chuť přijímat určitou sumu symbolických hodnot, přechází od pojetí sama sebe k hledání identity ve svém okolí. Začíná se u něho projevovat narůstající dynamika osobnosti, která začíná propůjčovat jeho projevům psychologický smysl, pocit napětí, příjemných pocitů i prožitky pocitů nepříjemných.

Může být dobrovolným hasičem jen člověk silný, odvážný a nebojácný? Odpověď je složitá tak, jak složitý je život sám o sobě. V každém případě je každý dobrovolný hasič vědomě připraven a rozhodnut pomoci vždy tam, kde to je potřeba. Nemusí být superhrdina, ale musí se rozhodovat vždy vědomě, záměrně s pocitem, že když nepomůže on, tak kdo. Dobrovolný hasič je dobře a dostatečně připraven, průběžně cvičen, a to je také jeho „koníček“. Vědom si je také skutečnosti, že se může spolehnout na své kolegy, na fakt, že společně dokáží i nemožné.

Mezi dobrovolnými hasiči jsou velké věkové rozdíly, jsou zde rozdíly ve zkušenostech i praktických dovednostech. Jsou mezi nimi velké rozdíly v tom, zda jsou hasiči na základě životního postoje, nebo vyhraněného zájmu, jsou hasiči proto, že se budou líbit děvčatům v hasičské uniformě, nebo je přivedla touha po dobrodružství, lehkomyšlnost, naivita apod. Jistě se mezi hasiči vyskytují i jedinci, kteří chtějí svojí činností uspokojit zejména své ego, chtějí na sebe upozornit, upoutat na sebe obdiv okolí, chtějí zažívat projevy uznání a pozitivního zájmu.

Drtivá většina dobrovolných hasičů jsou však osobnosti s vnitřní vyrovnaností uvnitř ega. Jsou, nebo se postupně snaží být vnitřně vyrovnaní, plně integrovaní a vyznačují se také silnou rezistencí vůči změnám, jejich osobnostní rysy jsou stabilizovány. Obecně řečeno, jedinec má tendenci stabilizovat své sociální prostředí

v souladu se svým sebepojetím, což se ve výsledku projevuje výběrovými interakcemi s druhými osobami (společné akce a cvičení) a autoprezentací (spolehlivost, týmová spolupráce, znalosti). Důležitým prvkem v osobnosti každého člena jednotek sborů dobrovolných hasičů je dostatečná sebeúcta. Míra sebeúcty jako spokojenost se sebou samým je vyjádřena poměrem toho, za koho se člověk považuje a tím, čím by chtěl být. Sebeoceňování nebo také sebeaktualizace souvisí s představou určitých možností nebo šancí, má vliv na emoční rovnováhu každého jedince a je tak jedním z nejdůležitějších činitelů fungování člověka. Čím vyšší je sebehodnocení, tím větší je i soulad mezi reálným a ideálním obrazem sebe sama, což poukazuje na spokojenost se sebou samým, tedy na vysokou úroveň sebeúcty.

Člověk, který se plně věnuje svému „koníčku“, členství ve sboru dobrovolných hasičů, musí umět udržet svoji osobní vnitřní rovnováhu. Ta je často narušována vznikem negativních zážitků (frustrací a stresu) při situacích v případě požárů, živelných pohrom, autonehod apod., tak i vlastní psychikou, když jedinec učiní něco, co je v rozporu s jeho osobní morálkou a co mělo např. povahu impulsivního činu (pocit viny, studu), nebo když něco naléhavého neučiní.

Člen jednotky dobrovolných hasičů je v zásadě prioritně týmovým hráčem, ale tvořivé myšlení, tedy nalézání nových způsobů řešení, je pro zvládání činností v jednotce důležité. Celá metoda myšlení se uskutečňuje objevovací metodou, která vychází z již poznaných zákonitostí. Objevuje se zde jev inspirace. Tvořivé myšlení je dlouhodobý proces, ale přináší pozoruhodné myšlenky do práce dobrovolných hasičů. Intuice vyúsťuje v okamžitém nápadu nebo vhledu. Intuitivní myšlení probíhá zčásti pod úrovní vědomí a člověk při této činnosti využívá dříve neuvědoměle získané zkušenosti. Důležitá je však také dostatečná motivace. Síla emocí závisí především na tom, jaký význam pro člověka mají jevy a činnosti, jež

city a emoce vyvolaly. Aktivní emocionální zážitky lidskou činnost zintenzivňují, zvětšují sílu a energii člověka, povzbuzují ho k další činnosti. Pasivní emocionální zážitky naopak činnost snižují, zmenšují energii člověka. Patří sem i nálady, afekty a vášně. Patří do života všech lidí, tedy i členů jednotek sborů dobrovolných hasičů. Jistě jsou mezi hasiči lidé, kteří nemají výrazné výše uvedené rysy osobnosti, charakterové vlastnosti, motivaci apod., ale každá jednotka se dokáže s určitými „odlišnostmi“ jistě vypořádat a používá metody vedoucí k zapojení odlišných osobností postupně do sboru, nebo i vyloučením. Charakter je úzce spjat s osobní morálkou. Ta je chápána jako princip regulace chování se zřetelem k etickým normám. Sem patří i svědomí. To nutí člověka, aby se něčemu nepřípustnému vyhnul. Jinak se u něj projeví pocit studu a viny.

Je tedy zřejmé, že hasič musí chtít pomáhat lidem, musí se na tuto pomoc trvale a průběžně připravovat a musí být připraven vědomě i odborně. Musí být připraven kdykoli pomoci těm, kteří jeho pomoc právě potřebují. S vědomím toho, že pomáhá dobrovolně ve spolupráci s jím podobnými lidmi, kteří si tohoto „koníčka“ vybrali za své poslání. Musíme si tedy uvědomit, testováni byli dobrovolní hasiči, tedy lidé, od kterých se na jednu stranu očekává, že budou rovnocennými partnery profesionálním hasičům, ale na druhou stranu tuto činnost vykonávají bez nároku na honorář, dobrovolně a ve volném čase. Nedá se tedy očekávat, že v testech bude převažovat 100% úspěšnost. Každý dobrovolný hasič, se o svém koníčku snaží naučit co nejvíce, tudíž by výsledky měly být mnohem optimističtější, ale jak již bylo dříve napsáno, mezi dobrovolnými hasiči jsou i jedinci, kteří se pouze chtějí ukazovat v zásahovém oblečení nebo uniformě a bohužel výslednou úroveň znalostí snižují.

Uvědomuji si, že problém je zřejmě v tom, že členství v jednotce sboru dobrovolných hasičů je dobrovolnou činností. Všechna cvičení a kurzy musí hasiči

vykonávat ve svém volném čase nebo po dohodě se zaměstnavatelem mohou i v pracovní době, ale zde bych chtěla vyzdvihnout problém s uvolňováním členů jednotek ze zaměstnání kvůli výjezdu, cvičení a prohlubování znalostí odborné přípravy. Zaměstnavatel má, podle zákona o požární ochraně č. 133/1985 Sb., povinnost členy jednotky uvolnit, ale praxe této skutečnosti neodpovídá.

7 ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce bylo zhodnotit provádění odborné přípravy členů jednotek sborů dobrovolných hasičů na území hlavního města Prahy. V práci byly použity i mé osobní zkušenosti z jednotky sboru dobrovolných hasičů.

Cílem teoretické části bylo definovat pojmy, které se týkají jednotek sborů dobrovolných hasičů, dále charakterizovat požadavky na odbornou způsobilost členů jednotek, kteří jsou zařazeni na určité funkce v jednotce.

V praktické části jsem se zaměřila na ověření, zda je odborná příprava prováděna ve stanoveném rozsahu a pravidelně a zda je celý systém vzdělávání jednotek dostatečný a řádně materiálně zabezpečený.

Výsledky ukazují, že je důležité více se věnovat zdokonalování praktických zkušeností. Pokusila jsem se navrhnout pár doporučení, která by úroveň provádění odborné přípravy mohla pozvednout. Jedná se především o cílené převedení teoretických poznatků do praxe a o zařazení povinných stáží na profesionálních stanicích do odborné přípravy. Tím by se mohla zlepšit spolupráce mezi dobrovolnými a profesionálními hasiči, což je u zásahu velice důležité, protože spolupráce mezi dobrovolnými a profesionálními hasiči ovlivňuje rychlost a efektivnost zásahu.

Odborná příprava je závislá na veliteli jednotky, který ji má na starosti. Proto je důležité, aby velitel měl kvalitní teoretické i praktické zkušenosti a dodržováním zásad odborné přípravy svou jednotku neustále cvičil a zdokonaloval. Důraz by měl být kladen na zodpovědné dodržování předpisů v oblasti odborné přípravy.

8 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

PO ... požární ochrana

JPO ... jednotka požární ochrany

HZS ... hasičský záchranný sbor

SDH ... sbor dobrovolných hasičů

MV ... ministerstvo vnitra

CAS ... cisternová automobilová stříkačka

NDT ... nositel dýchací techniky

ZOP ... základní odborná příprava

POP ... pravidelná odborná příprava

IZS ... integrovaný záchranný systém

JSDH ... jednotka sboru dobrovolných hasičů

9 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. Hasičský záchranný sbor ČR. *Jednotky požární ochrany* [online]. [citace 2017-03-23]. Dostupný z <http://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx>
2. Hasičský záchranný sbor hlavního města Prahy. *Jednotky PO* [online]. Dostupný z <http://www.hzscr.cz/clanek/menu-jednotky-pozarni-ochrany-jednotky-pozarni-ochrany-jednotky-po.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>.
3. Hasičský záchranný sbor hlavního města Prahy. *Kategorie jednotek PO* [online]. Dostupný z <http://www.hzscr.cz/clanek/menu-jednotky-pozarni-ochrany-jednotky-pozarni-ochrany-jednotky-po.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>.
4. Hasičský záchranný sbor hlavního města Prahy. *Operační hodnota jednotek požární ochrany* [online]. Dostupný z <http://www.hzscr.cz/clanek/menu-jednotky-pozarni-ochrany-jednotky-pozarni-ochrany-jednotky-po.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>.
5. Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany.
6. HANUŠKA, Zdeněk. *Řád výkonu služby v jednotkách požární ochrany: [sbírka interních aktů řízení generálního ředitele Hasičského záchranného sboru České republiky]*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009. ISBN 978-80-7385-069-2.
7. PODZEMSKÝ, Oldřich a Josef MAYER. *Staletá Praha: sborník Pražského střediska st. památkové péče a ochrany přírody*. Praha: Panorama, 1986.
8. NEPOVÍM, Pavel. *Základní – pravidelná odborná příprava* [online]. Dostupný z <https://www.hasici-vzdelavani.cz/content/zakladni-pravidelna-odborna-priprava-clenu-0>
9. Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně

10. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky. *Pokyn č. 3/2014*. Pokyn 3 generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 27. 1. 2014, k odborné přípravě a odborné způsobilosti členů jednotek SDH obcí a jednotek SDH podniků [online]. Praha: Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky, 2014 [cit. 2017-02-25]. Dostupné z <http://www.hzscr.cz/clanek/ucebni-osnovy-kurzu-urcenyh-pro-jednotky-sdh-obci-a-jednotky-sdh-podniku.aspx>.
11. Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky. *Základní zaměření odborné přípravy*. Základní zaměření pravidelné odborné přípravy jednotek požární ochrany a příslušníků Hasičského záchranného sboru ČR v roce 2017 [online]. Praha: Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky, 2017 [cit. 2017-02-27]. Dostupné z <http://www.hzscr.cz/clanek/zakladni-zamereni-odborne-pripravy.aspx>.
12. VILÁŠEK, Josef, Miloš FIALA a David VONDRÁŠEK. *Integrovaný záchranný systém ČR na počátku 21. století*. Praha: Karolinum, 2014. ISBN 978-80-246-2477-8.
13. NEPOVÍM, Pavel. *Odborná způsobilost členů* [online]. Dostupný z <https://www.hasici-vzdelavani.cz/content/odborna-zpusobilost-clenu-osnovy-kurzu>.
14. KRATOCHVÍL, Michal a Václav KRATOCHVÍL. *Technické prostředky požární ochrany*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2009. Spektrum (Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství). ISBN 978-80-7385-064-7.
15. KROUPA, Miroslav a Milan ŘÍHA. *Integrovaný záchranný systém*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Armex, 2011. Skripta pro střední a vyšší odborné školy. ISBN 978-80-87451-01-4.

16. ZEMAN, Miloš a Otakar J. MIKA. *Integrovaný záchranný systém*. Brno: Vysoké učení technické v Brně, Fakulta chemická, 2007. ISBN 978-80-214-3448-6.
17. SKALSKÁ, Květoslava, Zdeněk HANUŠKA a Milan DUBSKÝ. *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana: modul I*. Praha: MV – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2010. ISBN 978-80-86640-36-5.
18. HANUŠKA, Zdeněk. *Plošné pokrytí sil a prostředků jednotek požární ochrany v ČR*. 2. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2002. ISBN 80-86111-13-X.
19. *Bojový řád jednotek požární ochrany*. V Ostravě: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2007. ISBN 978-80-7385-026-5.
20. PEČENÝ, Pavel. *Hašení požárů a řezání konstrukcí vysokotlakým řezacím a hasicím zařízením COBRA*. Praha: MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2005. Požární taktika. ISBN 80-86640-51-5.
21. DORAZILOVÁ, Aneta. *Psychologie obecná a osobnosti*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2014. ISBN 978-80-7435-441-0.
22. CAKIRPALOGLU, Panajotis. *Úvod do psychologie osobnosti*. Praha: Grada, 2012. Psyché (Grada). ISBN 978-80-247-4033-1.

10 SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ

Obrázek 1- Graf základní odborná příprava.....	37
Obrázek 2 – Graf pravidelná odborná příprava	38
Obrázek 3 – Graf test strojník	39
Obrázek 4 – Graf test velitel.....	39
Obrázek 5 – Graf test odborná příprava	40

11 SEZNAM POUŽITÝCH TABULEK

Tabulka 1: Základní početní stavy JPO	12
Tabulka 2: Plošné pokrytí JPO podle stupně nebezpečí	18
Tabulka 3: Porovnání legislativy se skutečným stavem	22

12 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Dotazník.....	56
Příloha 2: Test strojník	57
Příloha 3: Test velitel	58
Příloha 4: Test odborná příprava.....	59

13 PŘÍLOHY

Příloha 1: Dotazník

Jedná se o anonymní dotazník.			
Dotazník		ANO	NE
1	Absolvují noví členové jednotky základní odbornou přípravu?		
2	Dodržujete rozsah základní odborné přípravy (40 hodin)?		
3	Dostává člen po absolvování ZOP potvrzení o jejím absolvování?		
4	Myslíte si, že rozsah 40 hodin je dostatečný?		
5	Máte k dispozici dostatek materiálů sloužících k výuce ZOP?		
6	Provádíte pravidelnou odbornou přípravu?		
7	Dodržujete rozsah POP (40 hodin)?		
8	Myslíte si, že lektori mají dostatečný přehled o problematice?		
9	Máte k dispozici dostatek materiálů sloužících k výuce POP?		
10	Myslíte si, že skladba odborné přípravy dostatečně odpovídá potřebám?		

Vámi zvolenou odpověď označte **křížkem**.

ZOP...základní odborná příprava

POP...pravidelná odborná příprava

	Jedná se o anonymní dotazník. Pouze jedna odpověď je správná.	
	TEST Strojník	
1	Prezenční formou lze získat odbornou způsobilost strojníka JPO III:	
	a) za 40 hodin	
	b) za 24 hodin	
	c) za 16 hodin	
2	Prodloužení způsobilosti funkce stojník absolvují hasiči z jednotek s CAS nebo AS:	
	a) jednou za rok v délce 8 hodin	
	b) jednou za pět let v délce 16 hodin	
	c) jednou za pět let v délce 8 hodin	
3	Strojník v jednotce, která nemá CAS, získá odbornou způsobilost v kurzu:	
	a) S-40	
	b) S-8	
	c) S-16	
4	Zkouška nejvyššího tlaku čerpadla se za normálních podmínek provádí:	
	a) 1x za 3 měsíce	
	b) 1x za 6 měsíců	
	c) 1x za 12 měsíců	
5	Strojník, který déle než šest týdnů neřídil požární automobil, absolvuje kondiční jízdu v délce:	
	a) nejméně 10 km	
	b) nejméně 20 km	
	c) nejméně 15 km	
6	Zvukové výstražné zařízení se v noci:	
	a) nesmí používat	
	b) může používat	
	c) může používat jen při průjezdu křižovatkou	
7	Tlaková hadice patří mezi:	
	a) základní věcné prostředky	
	b) účelové věcné prostředky	
	c) speciální věcné prostředky	
8	Pokud není v zimním období stroj v provozu, musíme baterii:	
	a) úplně vybit	
	b) nabíjet nejméně 1x týdně	
	c) nabíjet nejméně 1x za 3 měsíce	
9	Plovoucí čerpadlo náhle ztratí výkon:	
	a) okamžitě jej vypneme a odvezeme na opravu	
	b) necháme jej běžet na půl plynu dokud opět nenabude plného výkonu	
	c) vypneme jej a zkontrolujeme jestli není ucpáno sání vody	
10	Prostředky strojní služby jsou:	
	a) požární technika a věcné prostředky požární ochrany	
	b) požární čerpadla a agregáty	
	c) cisternové stříkačky a výšková technika	

Příloha 3: Test velitel

Jedná se o anonymní dotazník. Pouze jedna odpověď je správná.		
	TEST Velitel	odpověď
1	Prezenční formou lze získat odbornou způsobilost velitele:	
	a) za 40 hodin	
	b) za 24 hodin	
	c) za 16 hodin	
2	Velitelé se musí odborné přípravy k prodloužení způsobilosti zúčastnit:	
	a) minimálně 3x za pět let v kurzu V-8	
	b) minimálně 1x za pět let v kurzu V-8	
	c) každoročně v kurzu V-8	
3	Označení velitelskou páskou se nosí:	
	a) na levé paži	
	b) na pravé paži	
	c) na pravém zápěstí	
4	Velitel jednotky:	
	a) zpracovává dílčí zprávu o zásahu	
	b) zpracovává zprávu o zásahu	
	c) zpracovává zprávu o činnosti jednotky	
5	Velitel jednotky je na místě zásahu podřízen:	
	a) operačnímu středisku	
	b) náčelníkovi štábu	
	c) veliteli zásahu	
6	Pokud velitel s právem přednostního velení nepřevzme zásah:	
	a) je i přesto odpovědný za správné vedení zásahu	
	b) není odpovědný za správné vedení zásahu	
	c) je oprávněn zasahovat do vedení zásahu	
7	Pokud není využito právo přednostního velení, řídí zásah velitel, který:	
	a) přijel jako první	
	b) je místní	
	c) je z JPO vyšší kategorie	
8	Velitel zásahu nemá právo:	
	a) rozhodnout o nedodržení technických parametrů požární techniky a věcných prostředků	
	b) nařídit bezodkladné provádění nebo odstraňování staveb, terénních úprav	
	c) vynuocovat si poskytnutí osobní pomoci u osoby mladší 18 let	
9	Při cvičení jednotky:	
	a) není možné vykázat lidi z prostoru	
	b) je možné vykázat lidi z prostoru	
	c) rozhoduje o vykázání policista	
10	Velitel zásahu:	
	a) nemá právo vyzvat k prokázání totožnosti	
	b) má právo vyzvat k prokázání totožnosti za přítomnosti policisty	
	c) má právo vyzvat k prokázání totožnosti	

Příloha 4: Test odborná příprava

Jedná se o anonymní dotazník. Pouze jedna odpověď je správná.		
TEST Odborná příprava		Odpověď
1	Kdo je zřizovatelem jednotky sboru dobrovolných hasičů:	
	a) Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska	
	b) Hasičský záchranný sbor hl. m. Prahy	
	c) obec	
2	Kdo odpovídá za základní odbrnou přípravu člena dobrovolné jednotky:	
	a) člen jednotky pověřený výukou	
	b) velitel dobrovolné jednotky	
	c) lektor HZS	
3	Zákon o požární ochraně má číslo:	
	a) 247/2001 Sb.	
	b) 239/2000 Sb.	
	c) 133/1985 Sb.	
4	Dekontaminace musí být zajištěna:	
	a) před výstupem hasičů z nebezpečné zóny	
	b) před vstupem hasičů do nebezpečné zóny	
	c) ihned po příjezdu na místo události	
5	Havarijní kácení při zásahu se provádí na základě nařízení:	
	a) operačního střediska	
	b) velitele zásahu	
	c) starosty obce	
6	K provedení zásahu při nebezpečí z prodlení je do bytu oprávněn vstoupit:	
	a) příslušník HZS	
	b) člen JSDH	
	c) kterýkoli hasič	
7	Ochrana životů a zdraví hasičů před nebezpečím udušení spočívá v:	
	a) vyhýbání se kouři při požárech vozidel	
	b) používání ochrany dýchacích cest	
	c) dostatečném kouření doutníků po zásahu u požáru	
8	Za vozidlo na místě události zodpovídá:	
	a) velitel jednotky	
	b) velitel zásahu	
	c) strojník	
9	Zařízení pod nebezpečným elektrickým napětím:	
	a) nehasíme vodou ani pěnou, pokud není stanoveno jinak	
	b) můžeme hasit těžkou pěnou	
	c) můžeme hasit vodou speciálními proudnicemi	
10	Nástavba mobilní požární techniky:	
	a) je prostor s bezprostředním nebezpečím pádu	
	b) není prostor s bezprostředním nebezpečím pádu	
	c) je vyšší než 1,5 m a je tedy prostor s bezprostředním nebezpečím pádu	